

Ecologisch werkprotocol uitvoering

Schonen & maaien watergangen incl. oevers in Rayon Leidsche Rijn 01 en 02 (LR01/LR02) en watergangen buiten bestek van HDSR

Colofon

<i>Waterschap</i>	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
<i>Opdrachtgever</i>	Wim Hakkesteegt
<i>Projectleider</i>	Maarten Hoetmer
<i>Auteur</i>	Daan Liefhebber
<i>Collegiale toetsing</i>	Maarten Hoetmer
<i>Datum</i>	23-07-2025
<i>Versie:</i>	1.0

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	<i>Leeswijzer</i>	<i>1</i>
2	Projectinformatie	2
2.1	<i>Werkgebied</i>	<i>2</i>
2.2	<i>Werkzaamheden</i>	<i>2</i>
2.3	<i>Uitvoeringsperiode</i>	<i>2</i>
2.4	<i>Aanwezige natuurwaarden</i>	<i>3</i>
3	Maatregelen	5
4	Borging	10
4.1	<i>Verantwoordelijkheden en deskundigheid</i>	<i>10</i>
	Bijlage 1 Aanvullende maatregelen	11
	Bijlage 2 Watergangen 1 meter breedte	12
	Bijlage 3 Watergangen 1,1 – 4 meter breed	13
	Bijlage 4 Watergangen > 4 meter breedte	14
	Bijlage 5 Kaartbijlagen maatregelen amfibie/ libel/ zoogdier/ plant/ reptiel/vis	15

1 Inleiding

De Omgevingswet beoogt de bescherming van in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Op grond van de Omgevingswet is het verboden beschermde planten te beschadigen of te plukken en beschermde dieren te doden, te vangen, te verstoren of hun verblijfplaatsen te beschadigen (verbodsbepaling artikel 11.37, 11.46 en 11.54 Bal). In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is de vergunningsplicht opgenomen voor flora- en fauna-activiteiten met negatieve gevolgen voor beschermde soorten.

Binnen de Omgevingswet bestaat de mogelijkheid om, afhankelijk van de voorgenomen activiteit en de aanwezige soorten, een vrijstelling te verkrijgen van de verbodsbepalingen uit artikelen 11.37, 11.46 en 11.54. Dit kan door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer een gedragscode wordt toegepast, is een omgevingsvergunning of melding niet noodzakelijk, mits aantoonbaar conform de gedragscode wordt gewerkt. Daarnaast blijft te allen tijde de zorgplicht van kracht. Deze zorgplicht geldt voor alle in het wild levende en inheemse planten en dieren, ook als deze niet juridisch beschermd zijn.

Voor de werkzaamheden voor de waterschappen is een goedgekeurde gedragscode¹ opgesteld ([Gedragscode bestendig beheer en onderhoud - Unie van Waterschappen](#)). Op basis van de gedragscode is een overkoepelend ecologisch werkprotocol (EWPo)² opgesteld voor de werkzaamheden bestendig beheer en onderhoud (hierna: BBO). Dit is het gebruikelijke beheer en onderhoud zoals dat volgens de bestaande praktijk plaatsvindt. In het EWPo zijn alle te verwachte beschermde soorten in het gehele beheersgebied van het waterschap benoemd die mogelijk kunnen voorkomen in het water of op de oever. Daarnaast zijn de maatregelen per strategie uitgeschreven.

Op basis van de verwachte beschermde soorten in een specifiek werkgebied en de gekozen strategie wordt het ecologisch werkprotocol uitvoering (EWPu) opgesteld. Dit document is een locatie-specifieke samenvatting van het overkoepelende EWPo en wordt gebruikt tijdens de werkvoorbereiding en uitvoering. Het EWPu is opgesteld door een ter zake deskundige ecooloog. Indien afgeweken wordt van de standaard maatregelen uit het EWP, wordt dat in het EWPu onderbouwd door een ter zake kundige ecooloog.

Habitatbenadering

HDSR kiest ervoor om in het gehele rayon Leidsche Rijn 01 en 02, (en watergangen in oa Nieuwegein en Amerongen die geen onderdeel van een bestek zijn) te werken volgens de habitatbenadering zoals omschreven in de gedragscode voor Waterschappen. Uitgangspunt van de habitatbenadering is dat ten behoeve van (beschermde) soorten een belangrijk deel van de vegetatie in het natte en droge profiel wordt gespaard. In brede watergangen wordt een groter stuk snor gespaard dan in smalle watergangen. Hoeveel vegetatie moet worden gespaard en hoe dit moet worden gedaan wordt hieronder beschreven. Er mag nooit minder vegetatie worden gespaard, maar wel meer dan hieronder is voorgeschreven.

1.1 Leeswijzer

Onderhavige EWPu beschrijft in hoofdstuk 2 het werkgebied en de werkzaamheden waarvoor de gedragscode geldt. In hetzelfde hoofdstuk worden de aanwezige natuurwaarden besproken. De maatregelen die getroffen moeten worden om effecten op strikt beschermde soorten te minimaliseren of te compenseren worden hoofdstukken 3 besproken. In hoofdstuk 4 wordt de borging beschreven.

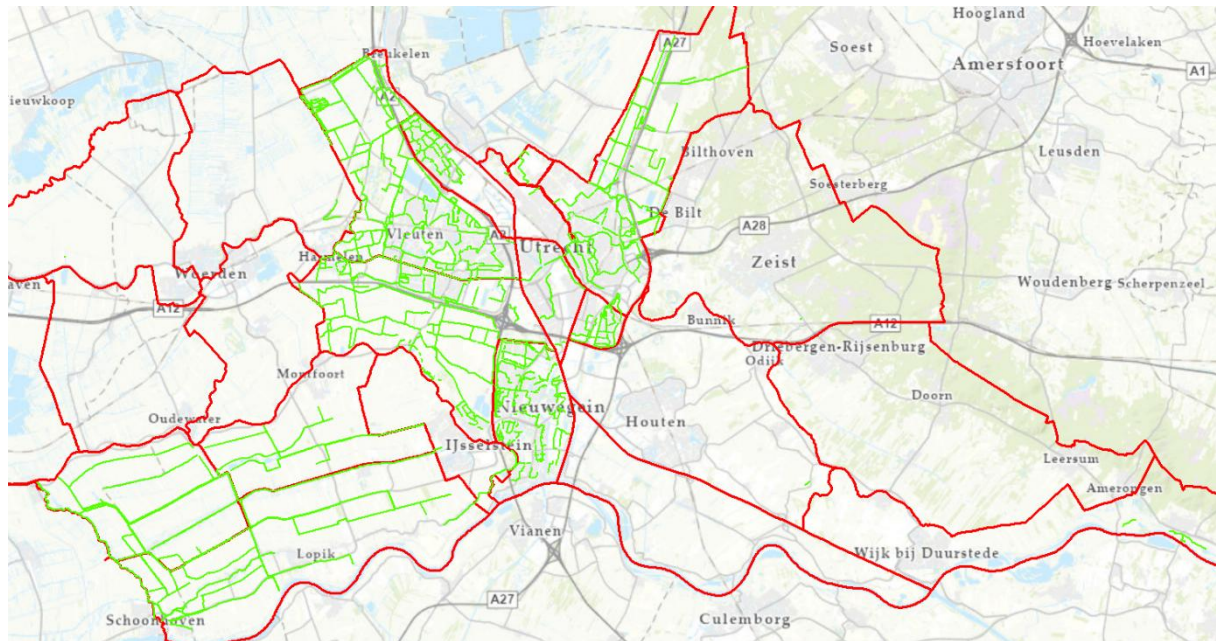
¹ Gedragscode Soortenbescherming voor de Unie van Waterschappen Bestendig beheer en onderhoud. Versie 20 december 2024.

² Ecologisch werkprotocol overkoepelend. Waterschap. Versie 1 maart 2025.

2 Projectinformatie

2.1 Werkgebied

Het werkgebied betreft de watergangen binnen deelgebied Leidsche Rijn01, Leidsche Rijn02 en de watergangen die niet in andere bestekken zijn benoemd (oa in Nieuwegein/ Amerongen) (besteknr's; LR01, LR02, Niet in bestek) binnen het werkgebied van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (verder: HDSR), inclusief aanliggende terreinen.

Afbeelding 2.1 Locatie van het werkgebied (watergangen in groen).

2.2 Werkzaamheden

De werkzaamheden hebben betrekking op het verwijderen van vegetatie in en langs wateren van insteek tot insteek, inclusief de onderhoudspaden. Ook sloot- schonen (maaien onder water) valt hieronder als het primaire doel is om vegetatie te verwijderen. Ook het op de kant brengen en afvoeren van planten horen erbij, evenals kleinschalig herstel van oevers, helofytenfilters en taluds. Baggeren valt nadrukkelijk niet onder dit ecologisch werkprotocol.

De watergangen worden één á twee keer per jaar gemaaid (sporadisch meer). Daarbij wordt zo veel mogelijk gefaseerd gewerkt of wordt de ene kant in jaar x en de andere kant in jaar y gemaaid. Het maaien wordt uitgevoerd met een tractor of graafmachine met maaikorf, met een maaiboot, en incidenteel met de hand. Het maaisel wordt hierdoor uit de watergang verwijderd en op de kant geplaatst, waarna het al dan niet afgevoerd wordt.

2.3 Uitvoeringsperiode

De Uitvoeringsperiode is globaal juni tot september, maar de exacte planning is afhankelijk van het weer en andere factoren. De werkzaamheden worden door een vast klein team uitgevoerd, waarbij binnen een aantal weken de watergangen gemaaid worden. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een locatiebezoek uitgevoerd door de aannemer, door of onder toezicht van een ecologisch deskundige.

De planning ziet er als volgt uit:

Tabel 2.1. Planning.

Datum	Onderwerp
Winter	Vorbereidende maatregelen, nalopen maaikaarten etc
Voorjaar	Opstellen of aanpassen Werkprotocol
1 mei	Start eerste maaironde
1 september	Einde laatste maaironde

2.4 Aanwezige natuurwaarden

Volgens het ecologisch onderzoek³ en de waarnemingen uit de NDFF (2015 - 2025) komen beschermde planten of dieren voor in of in de directe omgeving (binnen 100 meter) van de werkzaamheden. In onderstaande tabel worden de voorkomende soorten weergegeven en wordt beoordeeld of de werkzaamheden een effect hebben op de soort. Vrijgestelde (meer algemene) soorten in de Provincie Utrecht worden niet weergegeven, evenals vogels en vleermuizen. In Bijlage 5 is het kaartmateriaal met de verspreiding van (een selectie van) beschermde soorten in en in de omgeving van het werkgebied weergegeven waar maatregelen nodig zijn. Daarnaast zal er vlak voor de werkzaamheden een locatiebezoek plaatsvinden om de meest recente situatie met betrekking tot beschermde soorten vast te leggen. De conclusies hiervan worden vastgelegd en gebruikt als input voor de jaarlijkse herziening van het EWPu.

Tabel 2.2. Voorkomende beschermde soorten in (de omgeving) van het werkgebied.

Soortgroep	Soort	Locatie	Functie van gebied	Negatief effect
<i>Vaatplanten</i>	Akkerboterbloem Akkerogentroost Brede wolfsmelk Dreps Groot spiegelklokje Grote leeuwenklauw Kartuizer anjer Knolspirea Muurbloem Naakte lathyrus Naaldenkervel Rug pazelzaad Schubvaren Stijve wolfsmelk Wilde weit Wolfskers	Utrecht/ Vleuten	Groeiplaats oever	Vernietigen groeiplaats door maaien, machines of opbrengen maaisel/ schoonsel
<i>Vogels</i>	Diverse vogels	Verspreid, ook in de watergang	Foerageergebied, rustgebied, voortplantingsgebied	Doden of verwonden van grondbroeders, vernielen nestplaatsen.
<i>Grondgebonden zoogdieren</i>	Haas Wezel Bunzing Hermelijn Konijn Steenmarter Eekhoorn Das Boommarter Waterspitsmuis Otter Bever	Verspreid Verspreid Verspreid Verspreid Utrecht/ Nieuwegein Omg Utrecht Groenekan/ Maartensdijk Omg Utrecht Haastrecht Bijleveld Kockengen Verspreid/ Maarssen Maarssen, Nieuwegein, Amerongen	Foerageergebied, rustgebied, voortplantingsgebied	Doden of verwonden van volwassen of juveniele dieren. Vernielen van vaste rust- of verblijfplaatsen.

³ Natuurwaardenonderzoek RWK HDSR 2025

<i>Amfibieën</i>	Heikikker Rugstreeppad Vroedmeesterpad Alpenwatersalamander Kamsalamander	Verspreid ten westen van Ijsselstein Verspreid Binnenstad Utrecht Binnenstad Utrecht/ Nieuwegein Utrecht Overvecht	Verbinding, rustgebied, foerageergebied	Doden of verwonden individueen.
<i>Reptielen</i>	Ringslang Hazelworm	Utrecht Noord, Kockengen, Amerongen Beukenburgerlaan Groenekan	Broeihopen op de kant. Foerageergebied, rustgebied oever en in water.	Doden of verwonden individueen. Vernielen vaste rust- verblijfplaatsen.
<i>Vissen</i>	Grote modderkruiper	Oudwulvenbroekwetering, Maarschalkerweerdpad Utrecht	Paaiplaatsen, rustplaatsen in watergang	Doden of verwonden individueen.
<i>Vlinders, libellen, overige ongewervelden</i>	Gevlekte witsnuitlibel Rivierrombout Sierlijke witsnuitlibel Teunisbloempijlstaart Iepenpage Grote vos Platte schijfhoren	Utrecht/ Driebergen Utrecht Kockengen/ Haastrecht	Voortplantingsplaatsen in water, foerageergebied op de oever.	Doden of verwonden individueen, vernielen voortplantingsplaatsen.

3 Maatregelen

Omdat negatieve effecten op enkele beschermde soorten kan ontstaan door uitvoering van de werkzaamheden, worden maatregelen getroffen om het effect te voorkomen of te verminderen. De volgende maatregelen zijn van toepassing in het werkgebied.

Tabel 3.1. Algemene maatregelen die worden toegepast om een negatief effect te voorkomen/te verzachten.

Soort	Soort	Maatregel
Algemene zorgplicht	-	• Het ecologisch werkprotocol is leidend. • Schade aan bermen, oevers, houtsingels, bosjes en solitaire bomen, bijvoorbeeld door insporing, wordt voorkomen; • De werkrichting is richting een rustige/natuurlijke locatie waar dieren de werklocatie kunnen verlaten en voldoende dekking en alternatief leefgebied beschikbaar is; • Het uitvoerend personeel dient te allen tijde te letten op alarmerende vogels en hun nesten. Dit is noodzakelijk omdat het locatiebezoek enkele dagen voor het uitvoeren van een werkzaamheid kan zijn uitgevoerd, omdat er broedvogels zijn gemist bij het locatiebezoek of omdat bij toepassing van de habitatbenadering onder bepaalde omstandigheden locatiebezoek niet verplicht is. Als nesten worden gevonden of vermoed dient minimaal 10 meter vegetatie rondom het nest te worden gespaard. De nesten worden ook geregistreerd voor eventueel een tweede maironde en/of jaarrond beschermde status (NDFF); • Houd een maaioogte aan van minimaal 10 cm, zowel voor maaien van grazige vegetaties als voor schonen (=onder water maaien, indien mogelijk). • Er wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur van wegen, paden en sporen; • Bij het schonen van het natte profiel beroering van de waterbodem zoveel mogelijk voorkomen. Bijvoorbeeld door in ondiep water niet te werken met een boot met schroef of jet- aandrijving. • Bij schonen een of meer technieken toepassen om slachtoffers te voorkomen, zoals bijvoorbeeld vooraf de korf op het water slaan, terugkorven, de laatste 10 meter voor een duiker overslaan en vanaf de duiker terugwerken, gebruik maken van een maaikorf met open spijlen (niet met dichte bak) en niet breder dan 6 meter etc. • Indien schoonsel/ maaisel op land wordt afgezet dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en hun leefgebieden. Bij voorkeur wordt schoonsel op het onderhoudspad gelegd. Als dat niet kan, schoonsel dicht tegen het onderhoudspad neerleggen of in een baal of hoop. Vrijgekomen maaisel/ schoonsel wordt buiten de insteek neergelegd. • Werkzaamheden vinden in eerste instantie overdag plaats om verstoring door verlichting te voorkomen. Als werkzaamheden in het donker worden uitgevoerd, wordt enkel de werkplek verlicht en uitstraling naar de omgeving voorkomen. • Het meest natuurvriendelijke materieel wordt ingezet op die plekken waar de ecologische winst het grootste is en waar mogelijk worden sparende technieken (bijv. inzet banden met lage spanning) toegepast. <u>De klepelmaaier mag alleen onder strikte voorwaarden worden gebruikt</u> (zie gedragscode).

Habitatbenadering maaien watergangen in het kort

(voor uitgebreide toelichting zie gedragscode waterschappen):

Watergangen smaller dan 1 meter:

mogen 100% geschoond

Watergangen tussen 1 <> 4 meter breed:

Zonder beschermde soorten:

25 cm snor sparen aan één zijde

Watergangen breder dan 4 meter:

Zonder beschermde soorten:

50 cm snor sparen aan één zijde

Alle watergangen breder dan 1 meter met beschermde soorten

(zie ook tabel en locatiekaarten hieronder):

Met beschermde vissen en/ of amfibieën

25% onderwaterplanten én 25% onderwaterbodem sparen

Met beschermde amfibieën in essentieel leefgebied in kwetsbare periode (globaal tussen feb en sep):

50% van de waterplanten sparen

Met beschermde libellen:

50% onderwaterplanten en onderwaterbodem sparen

Toelichting:

- De snor is de begroeiing die op de waterlijn van de kant het water in groeit (op het onderwatertalud en soms ook op het doorstroomprofiel).*
- 25% waterplanten sparen is niet hetzelfde als 75% van de breedte maaien. Het gaat erom dat daar waar onderwaterplanten worden verwijderd, hier 25% van overblijft na het maaien. Idem voor 50%.*
- Het wisselen van oever gebeurt maximaal één keer per jaar op of na 15 juli.*

Kwetsbare perioden:

Rugstreeppad: april – juli	Heikikker: februari – juli
Poelkikker: maart – september	Meerkikker: april - augustus
Vogels: ca 15 maart t/m 15 juli	

Bovenstaande maatregelen worden hieronder locatie-specifiek gemaakt daar waar het gaat om locaties waar zich specifieke zwaarder beschermde vissen, amfibieën of libellen bevinden en waar maatregelen nodig zijn. De locaties zijn in bijlage 5 te vinden.

Locaties en maatregelen beschermde soorten			
Soort	Locatie (zie bijlage 5)	Breedte (m)	Maatregel*
Wolfskers	Kromme Nieuwegracht Utrecht (14506)	11	Planten op oever zuidzijde niet beschadigen.
Akkerboterbloem/ Naakte lathyrus	Joostenlaanwetering/ Haarpad Vleuten (15146)	3	Oever niet berijden, geen maaisel/ schoonsel opbrengen.
Vogels	Gehele rayon	nvt	- Bij werken binnen de kwetsbare periode (globaal van 15 maart t/m 15 juli, maar dit kan lokaal langer zijn) op locaties waar broedende vogels kunnen worden verwacht is locatiebezoek verplicht (voorlopen of vliegen, eventueel met warmtebeeldcamera). Dit moet worden uitgevoerd of gecoördineerd door een ecologische deskundige. - Actieve nesten moeten worden gemarkeerd (mag digitaal) en rond een nest moet rondom minimaal 10 meter vegetatie met voor nestvlinders voldoende dekking en foerageermogelijkheden worden gespaard. De markering wordt direct na het maaien verwijderd. Binnen 2 meter van een verharde weg worden nooit broedvogels aangetroffen. Deze locaties kunnen gewoon worden gemaaid.
Bever	Haarrijnse plas, Utrecht Paralelwetering Ouwenaar (16352)	7	Alert zijn op rust- en voortplantingsplaatsen/ hollen. ✓ Bij rust- en voortplantingsplaatsen worden werkzaamheden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode. De kwetsbare periode van de bever is van mei tot en met augustus. Beschermingszone en aanpak op basis van behoud functionaliteit dienen te worden bepaald door een ecologisch deskundige. Niet werken vanaf de oever waarin zich een hol of burcht bevindt, in de periode net voor en na de zonsondergang dan wel zonsopkomst of bij ijsgang. ✓ (Maai)beheer dient gericht te zijn op behoud van de leefomgeving door gefaseerd te werken in tijd in ruimte met behoud van essentiële foerageerlocaties. Werkzaamheden worden overdag uitgevoerd. Werkzaamheden binnen de beschermingszone zijn toegestaan buiten de kwetsbare periode wanneer er met handkracht wordt gewerkt. Binnen de kwetsbare periode zijn werkzaamheden binnen 20 meter van een beverburcht uitsluitend toegestaan wanneer een ecologisch deskundige onderbouwd heeft aangegeven dat hiervan geen versturende werking uitgaat.
Otter	Bijleveld Kockengen (14140) (16290). Teensloten nr 39 (12920) Bijleveld Kockengen (13629)	12	Alert zijn op hollen in de oever of tussen boomwortels en de begroeiing 20 meter hieromheen sparen. Schoonsel/ maaisel niet op de middeneilanden/ natuurgedeelten deponeren.
		3	
		11	
Heikikker	Benschop eo.: Hoenkopsekadewetering (16526) Polsbroekerkadewetering noordzijde(15350) Voorwetering (144156) Lange Vliet (15628) Achterwetering (12857)	10	Eenzijdig minimaal 25% van de onderwatervegetatie en onderwaterbodem sparen. Werken tussen april en juli? -> 50% sparen. - Werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van de soorten (deze duurt van ca april t/m augustus) - Maaiwerkzaamheden langs oevers in essentieel leefgebied van amfibieën vinden buiten de actieve periode plaats, waarbij - Maaihoogte minimaal 10 cm - Gefaseerd maaien waarbij jaarlijks 25% wordt gespaard (bv. Door in stroken te maaien). Voorkeursperiode is van oktober t/m februari.
		13	
		9	
		3	
		9	

Kamsalamander	Augusto sandinostraat, Utrecht Singels Veemarkt (14840)	4	Optie 1 (Voorkeursoptie): Werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van de soort (durend van april t/m augustus). Minimaal 25% van de onderwatervegetatie en de bodem ongemoeid laten. Bij schonen wordt de bodem in zijn geheel niet beroerd. Maaierwerkzaamheden langs oevers in essentieel leefgebied van amfibieën vinden buiten de actieve periode plaats, waarbij een minimale maaioogte van 10 cm wordt aangehouden, er gefaseerd wordt gemaaid en minimaal 25% van de vegetatie jaarlijks gehandhaafd blijft (bijv. door in stroken te maaien). De voorkeursperiode om te maaien is van oktober t/m februari. De exacte periode dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige. Het beheer dient gericht te zijn op behoud van schuilmogelijkheden en dekking, afgewisseld met open plekken om te zonnen. Optie 2: In essentieel leefgebied van amfibieën in de kwetsbare periode werkzaamheden gefaseerd uitvoeren waarbij maximaal 50% per jaar van het essentieel leefgebied wordt bewerkt met behoud van voortplantingsplaatsen. Bij aantoonbare noodzaak (met wettelijk belang en alternatievenafweging) is het mogelijk hiervan af te wijken. De noodzaak hiertoe dient door een ecologisch deskundige goed onderbouwd in het ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Als uitgangspunt geldt: ✓ Behoud van structuurvariatie (dichte begroeiing met schuilplaatsen en open/kale plekken voor zonnen).
Ringslang	Verspreid	nvt	Broeihopen op de oevers sparen.
Hazelworm	Voordensedarswetering, Beukenburgselaan Groenekan (12873)	2	Oever Westzijde watergang niet maaien, niet berijden, geen maaisel/ schoonsel opbrengen.
Grote modderkruiper	Oudwulvenbroekwetering, Maarschalkerweerdpad Utrecht(16627)	5	Waterplanten en bagger worden op de kant verspreid. Meegekomen vissen worden direct teruggeplaatst in het water.
Rivierrombout	Ridderplantsoen Utrecht Singels Hoograven (16644)	14	Maaierwerkzaamheden worden uitgevoerd buiten de vliegtijd van libellen. De vliegtijd is van mei t/m augustus. Voor het uitvoeren van werkzaamheden geldt: ✓ contact opnemen met ecologisch deskundige HDSR moet de relevante elementen voor de betreffende soort concreet maken in het ecologisch werkprotocol. Deze elementen moeten worden behouden door gefaseerd te werken. ✓ Behoud structuurelementen en een verscheidenheid aan verlandingsstadia zoals waterplanten, riet en ruigte en een flauw oevertalud. In essentieel leefgebied tenminste 25% van de oevervegetatie laten staan. Tenminste 25% van de relevante structuurelementen in het essentieel leefgebied van de lokale populatie mag niet worden aangetast. o Sloten niet jaarlijks schonen, minimaal 50% van de onderwatervegetatie en de waterbodem jaarlijks sparen, elk jaar een andere 50%. Bij aantoonbare noodzaak (met wettelijk belang en alternatievenafweging) is het mogelijk hiervan af te wijken. De noodzaak hiertoe dient door een ecologisch deskundige goed onderbouwd in het ecologisch werkprotocol te worden opgenomen.
Platte schijfhoren	Bermsloot Schutterskade Kockengen (15653)	4	Bij werkzaamheden locaties met waterplanten met eieren of individuen van platte schijfhoren ontzien.

Platte Schijfhoren			✓ Beheer en onderhoud dient gericht te zijn op behoud van de soort en dan met name gericht op het duurzaam behoud van de onderwatervegetatie, de kwaliteit daarvan en de waterkwaliteit. Voorafgaand aan schoningswerkzaamheden dient daarom te worden beoordeeld of uitvoering hiervan in betreffende watergang noodzakelijk is. ✓ Werkzaamheden dienen vervolgens gefaseerd te worden uitgevoerd waarbij minimaal 50% per jaar van de watervegetatie en waterbodem gespaard blijft. Hierbij ook de waardevolle locaties (waterplanten met eieren of individuen, op locaties met hoge dichtheden op plekken met kalkrijke kwel) ontzien. Bij aantoonbare noodzaak (met wettelijk belang en alternatievenafweging) is het mogelijk hiervan af te wijken. De noodzaak hiertoe dient door een ecologisch deskundige goed onderbouwd in het ecologisch werkprotocol te worden opgenomen.
*Percentages gelden op jaarbasis			

4 Borging

4.1 Verantwoordelijkheden en deskundigheid

Ecologisch deskundige

Werkzaamheden die uitgevoerd worden en invloed hebben op aanwezige beschermde diersoorten dienen onder begeleiding van een ecooloog uitgevoerd te worden. In dit geval neemt de ecooloog van HDSR deze positie in. Contactpersoon is Maarten Hoetmer te bereiken via telefoon 06-55214798 of mail maarten.hoetmer@hdsr.nl. Een ecooloog dient op de volgende momenten gecontacteerd te worden:

- Start werkzaamheden;
- Afronding werkzaamheden;
- Calamiteiten zoals het aantreffen van een beschermde soort in het gebied gedurende de werkzaamheden.

Calamiteiten

Als incidenten, zoals het aantreffen van (andere) beschermde diersoorten, op het gebied van flora en fauna optreden dan wordt direct contact opgenomen met de ecooloog van HDSR: Maarten Hoetmer, bereikbaar via 06-55214798 en maarten.hoetmer@hdsr.nl. Bij deze melding worden alle relevante gegevens meegestuurd, zoals de locatie van het incident en de inhoud van het incident.

Ecologisch werkprotocol

Het ecologisch werkprotocol moet altijd (fysiek of digitaal) ter plaatse van de beheer- en onderhoudswerkzaamheden aanwezig zijn. Het ecologisch werkprotocol uitvoeringsfase dient bij alle betrokken partijen (tevens werkvoorbereiders en uitvoerders) kenbaar te zijn en nageleefd te worden.

Werkinstructie

Het uitvoerend personeel krijgt een werkinstructie over het ecologisch werkprotocol. Het waterschap is verantwoordelijk voor borging van het ecologisch werkprotocol in het proces en in de uitvoering.

Tabel 4.1. Verantwoordelijkheden per instantie en/of persoon.

Betrokken instantie	Contactpersoon	Taak	Verantwoordelijkheid	Handtekening voor gelezen
HDSR/ gemeente		Ecologisch deskundige	• Ecologische begeleiding • Vragen beantwoorden van handhaving en onderaannemers • Up-to-date houden EWPu	
HDSR/ gemeente		Opdrachtgever	• Kennis hebben van het EWPu	
Aannemer		Uitvoerder	• Kennis hebben van het EWPu • Werkzaamheden uitvoeren conform EWP	

Bijlage 1 Aanvullende maatregelen

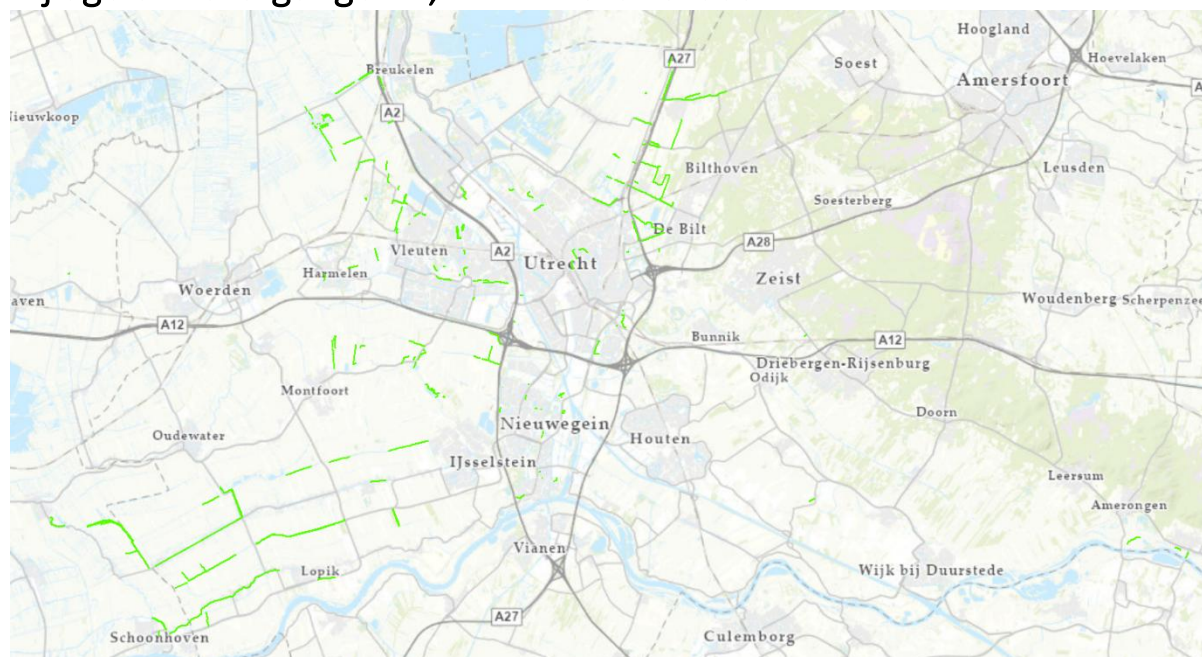
De bovenstaande minimumeisen in de habitatbenadering geven niet voor alle soort(groep)en voldoende bescherming. Daarom zijn bij aanwezigheid/aantreffen van de volgende soorten aanvullende maatregelen noodzakelijk.

Aanvullende maatregelen beschermde soorten		
<i>Vogels</i>	Divers	- Bij werken binnen de kwetsbare periode (globaal van 15 maart t/m 15 juli, maar dit kan lokaal langer zijn) op locaties waar broedende vogels kunnen worden verwacht is locatiebezoek verplicht (voorlopen of vliegen, eventueel met warmtebeeldcamera). Dit moet worden uitgevoerd of gecoördineerd door een ecologische deskundige. - Actieve nesten moeten worden gemarkeerd (mag digitaal) en rond een nest moet rondom minimaal 10 meter vegetatie met voor nestvlinders voldoende dekking en foerageermogelijkheden worden gespaard. De markering wordt direct na het maaien verwijderd. - Binnen 2 meter van een verharde weg worden nooit broedvogels aangetroffen. Deze locaties kunnen gewoon worden gemaaid.
<i>Vogels</i>	Zwarte stern	werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van de zwarte stern, welke globaal loopt van mei t/m juni. Bij broedlocaties van zwarte stern mag een watergang-dekkende vegetatie van krabbenscheer zodanig worden geschoond dat na schonen nog minimaal 50% van de watergang bedekt is.
<i>Zoogdieren</i>	Bever, das en otter	- Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd in het essentiële leefgebied van bever en otter. - Bij rust- en voortplantingsplaatsen worden werkzaamheden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode. De kwetsbare periode van de bever is van mei tot en met augustus en die van de otter van april tot en met augustus. Beschermingszone en aanpak op basis van behoud functionaliteit dienen te worden bepaald door een ecologisch deskundige. - Niet werken vanaf de oever waarin zich een hol of burcht bevindt, in de periode net voor en na de zonsondergang dan wel zonsopkomst of bij ijsgang. (Maai)beheer dient gericht te zijn op behoud van de leefomgeving door gefaseerd te werken in tijd in ruimte met behoud van essentiële foerageerlocaties. Werkzaamheden worden overdag uitgevoerd. - Werkzaamheden binnen de beschermingszone zijn toegestaan buiten de kwetsbare periode wanneer er met handkracht wordt gewerkt. Binnen de kwetsbare periode zijn werkzaamheden binnen 20 meter van een beverburcht uitsluitend toegestaan wanneer een ecologisch deskundige onderbouwd heeft aangegeven dat hiervan geen verstorende werking uitgaat. - Voor recente dassen- en beveractiviteit in waterkeringen waardoor in de nabije toekomst onveilige situaties ontstaan, is het mogelijk het gebruik van deze pijpen en/of hollen te ontmoedigen en de locaties te ontmantelen. Het gaat hierbij om activiteit die binnen een tijdsbestek van een maand is ontstaan of aanwezige pijpen/hollen die incidenteel worden gebruikt en waarvoor voldoende alternatief in de directe omgeving beschikbaar is. Het geldt niet voor kraamfuncties. Voor het ontmoedigen en ontmantelen dienen de protocollen gevolgd te worden zoals opgenomen in bijlage 8. Deze protocollen omschrijven onder meer het gedeeltelijk dichten van de pijp/hol, met controle op gebruik.
<i>Zoogdieren</i>	Bunzing, hermelijn wezel en egel	Bij aanwezigheid van een voortplantingsplaats dienen werkzaamheden te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode. Dit is de kraamperiode van half maart t/m augustus. Voor egel geldt een winterrustperiode van november t/m maart op locaties waar overwinterende egels aanwezig zijn. In het leefgebied van deze soorten dient voldoende structuur en dekking aanwezig te blijven door delen niet te bewerken (faseren).
<i>Reptielen</i>	Ringslang	Broeihopen sparen.

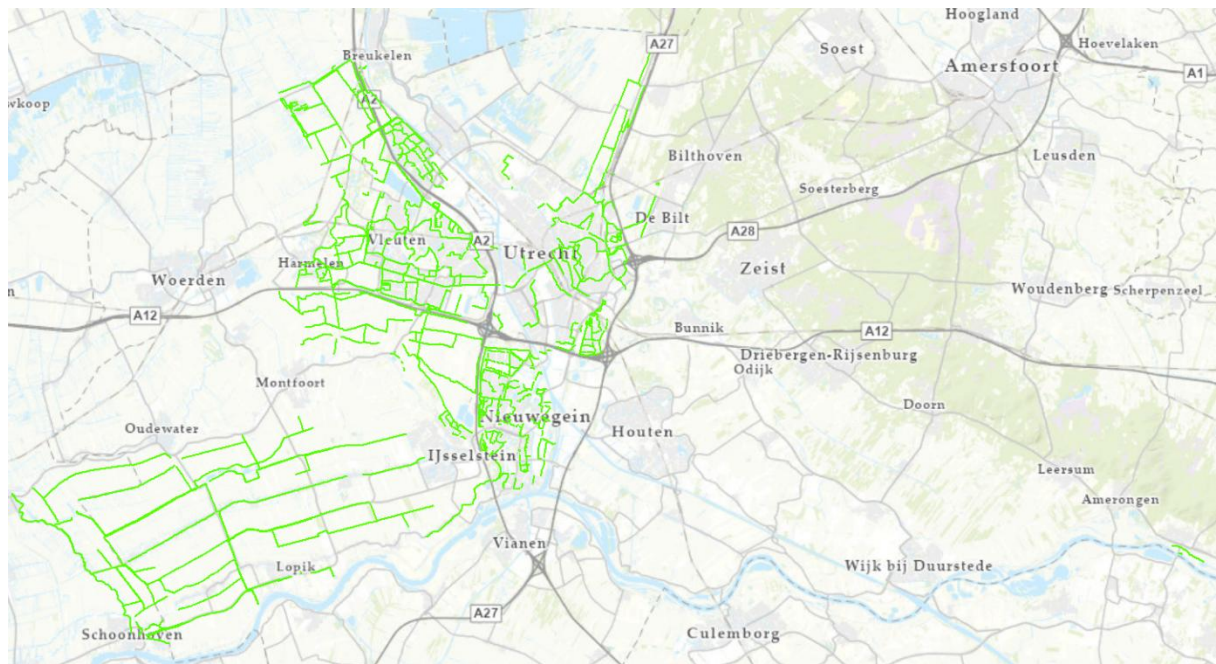
Bijlage 2 Watergangen 1 meter breedte

Bijlage 3 Watergangen 1,1 – 4 meter breed

Bijlage 4 Watergangen > 4 meter breedte

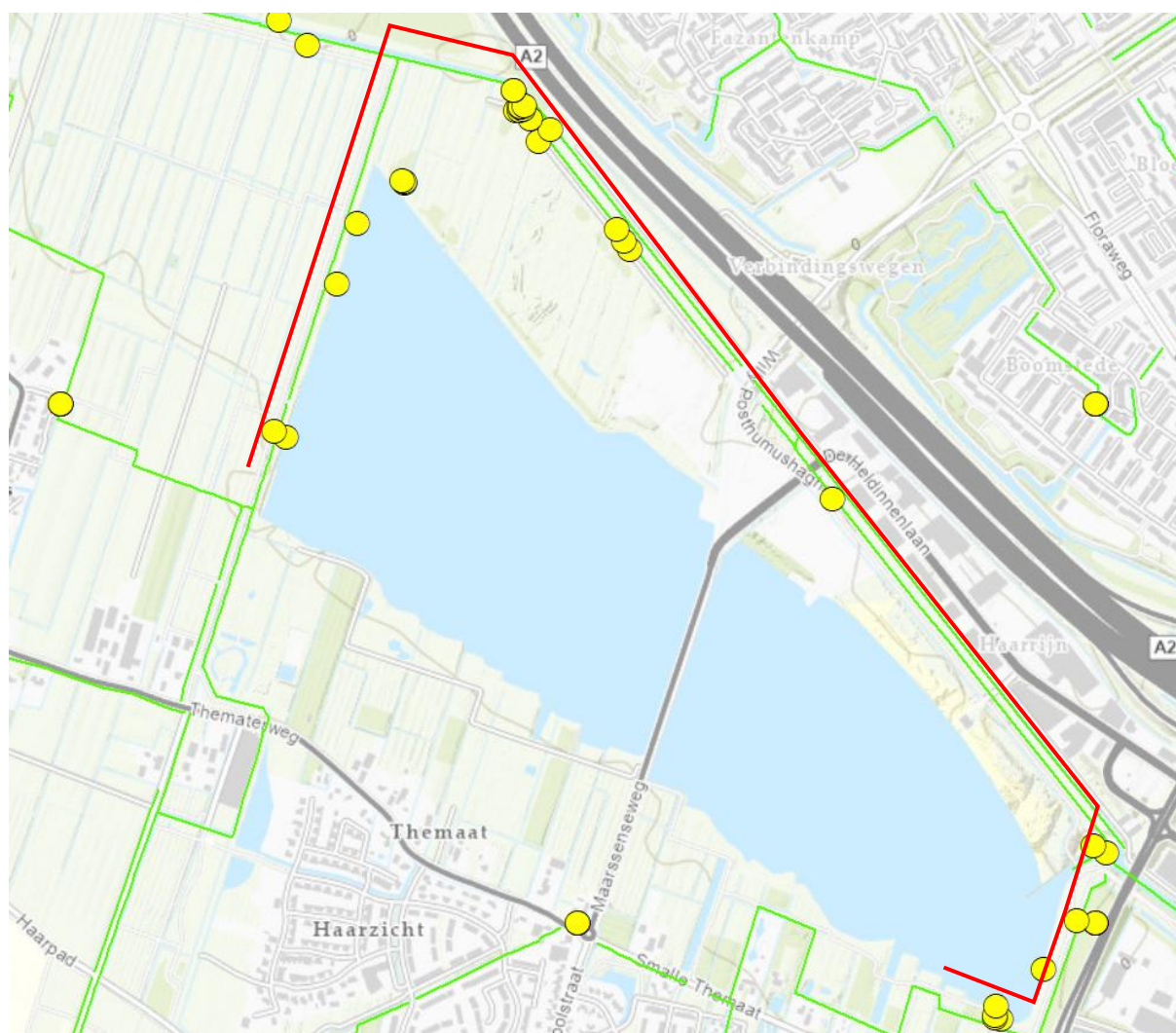
Bijlage 5 Kaartbijlagen maatregelen amfibie/ libel/ zoogdier/ plant/ reptiel/vis

Gele stippen geven de waarnemingen van de soort aan, roodgemarkeerde watergangen zijn de watergangen waar de maatregelen uit de tabel moeten worden toegepast.

Wolfskers Kromme Nieuwegracht Utrecht

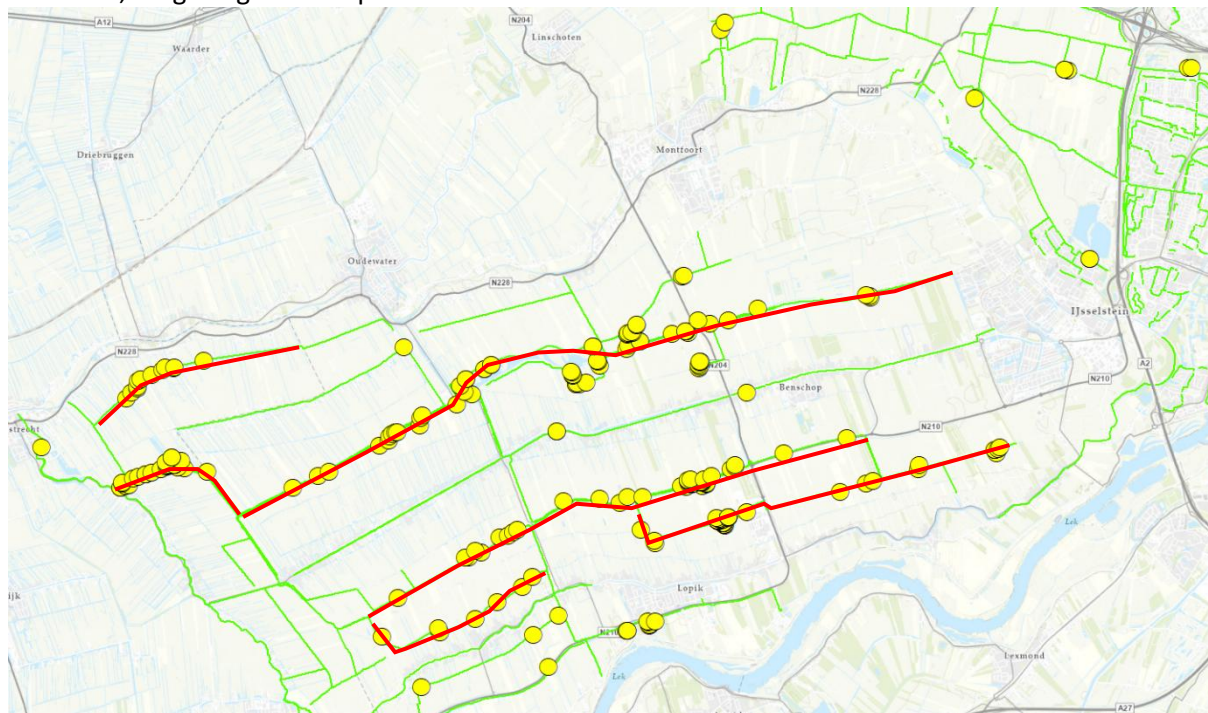

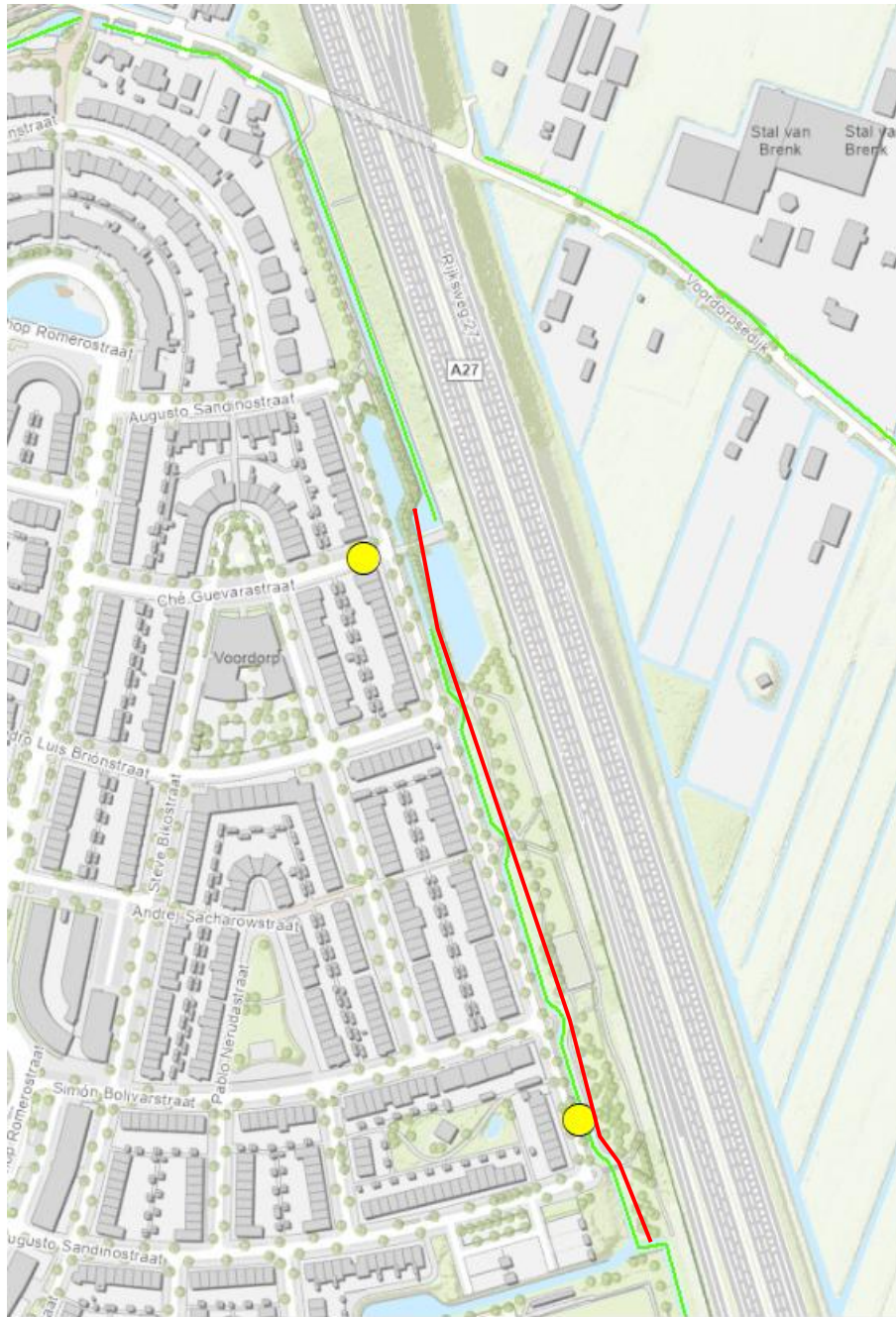

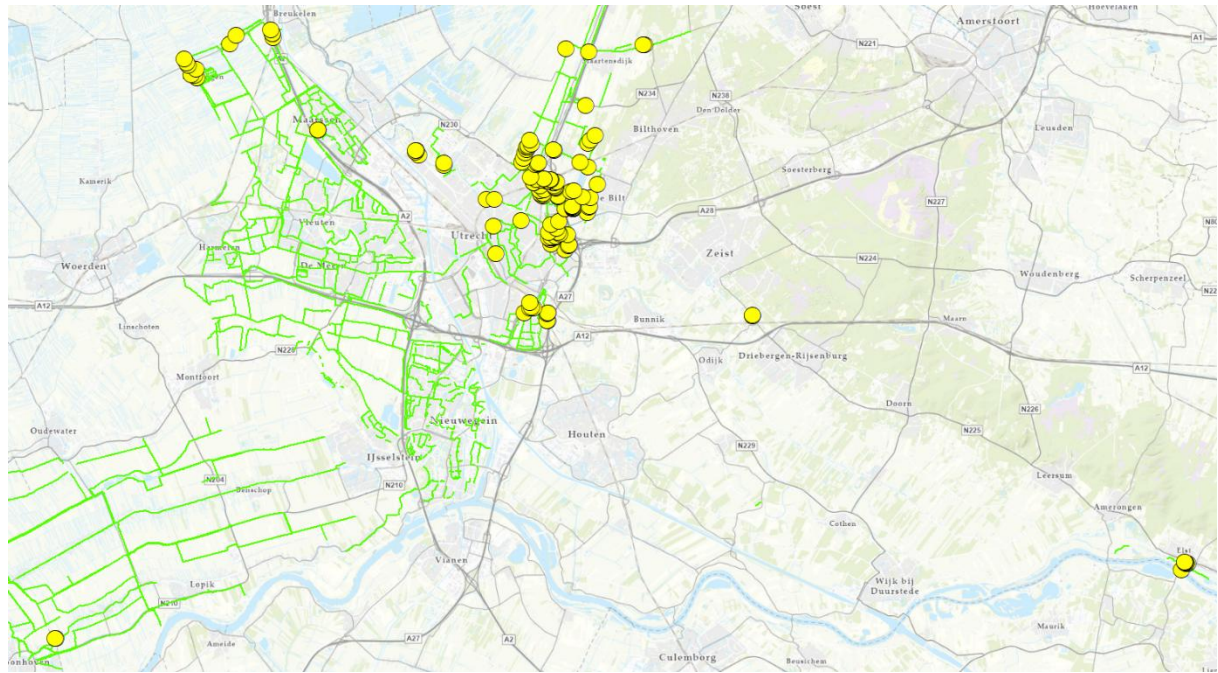

Heikikker, omgeving Benshop

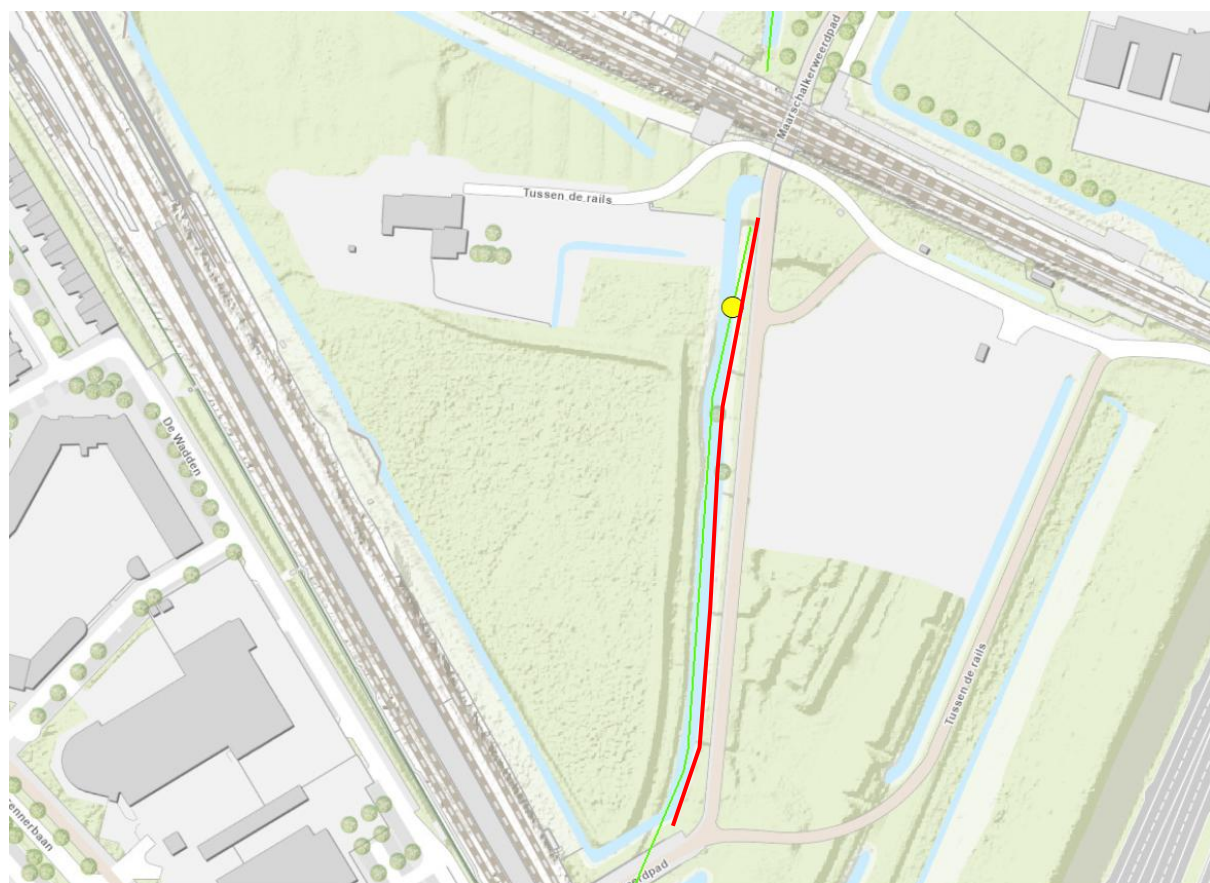

Ringslang verspreid

Rivierrombout, Ridderplantsoen Utrecht

